

Protocol Anti Pesten

Samen sterk voor plezier, respect en veiligheid

Versie 2025/2026

Rotterdam, 01-09-2025

Inhoud

Hoofdstuk 1: Het Anti-Pestprotocol.....	5
1.1 Definitie protocol.....	4
1.2 Het Anti-Pestprotocol.....	4
1.2.1 Belang en doel van het Anti-Pestprotocol.....	4
1.2.2. Reden en doel van het preventief pestbeleid.....	4
1.3. Uitgangspunten bij het opstellen van het Anti-Pestprotocol.....	6
Hoofdstuk 2: Pesten.....	7
2.1. Definitie pesten en het verschil tussen pesten en plagen.....	7
2.2. Signalen van pesten of een peetsituatie en verschillende vormen van pesten.....	7
2.2.1. Signalen bij de gepeste leerling.....	8
2.2.2. Signalen bij de pestende leerling.....	8
2.2.3. Verschillende vormen van pesten.....	8
2.3. Pesten op verschillende leeftijden en pesten door jongens en pesten door meisjes.....	9
2.4. De verschillende rollen van de direct betrokkenen bij het pesten.....	10
2.5. De gevolgen van pesten.....	11
Hoofdstuk 3: Preventief pestbeleid: preventieve maatregelen.....	12
3.1. De rol van alle direct betrokkenen bij het preventief pestbeleid.....	12
3.2. Maatregelen op schoolniveau.....	12
3.2.1. Houding van de leerkracht en leerkrachtvaardigheden.....	13
3.2.2. De schoolregels.....	13
3.2.3. Schoolafspraken.....	13
3.2.4. Inzet van de methode Kinderen en hun sociale talenten.....	13
3.2.5. Inzet van een pedagogisch leerlingvolgsysteem.....	13
3.2.6. Inzet van een sociogram.....	13
3.2.7. Diploma Veilig Internet.....	13
3.2.8. De orthotheek: heldere, actuele informatie op één plek als naslag.....	14
3.2.9. Communicatie naar ouders omtrent het protocol en de aanpak op school.....	14
3.2.10. Het gebruik van pictogrammen.....	14

Hoofdstuk 4: Aanpak van het pestgedrag: recessieve maatregelen.	15
4.1 De Vijfsporenaanpak.....	15
4.2 Strappenplan	16
4.3 Inzet Schoolmaatschappelijk Werk (SMW).....	17
4.4 Opmerkingen bij het stappenplan	17
Hoofdstuk 5: Verdere informatie.	18
5.1 Contactpersonen en instanties.....	18
5.2 Websites en publicaties	18
Hoofdstuk 6: Evaluatie van het Anti-Pestprotocol.	19
5.1 Gemaakte afspraken.....	19
5.2 Tijdpad	19
5.1 Betrokkenen	19

Hoofdstuk 1: Het Anti-Pestprotocol.

1.1. Definitie protocol.

De Van Dale (2012, p. 124) hanteert de volgende definitie van de term 'protocol':

"Een protocol is het geheel van vastgelegde regels en afspraken op een bepaald gebied."

Een pestprotocol biedt aan alle direct betrokkenen bij het onderwijsleerproces van het kind, heldere richtlijnen omtrent het voorkomen en bestrijden van pestgedrag bij kinderen binnen de omgeving van de school.

1.2. Het Anti-Pestprotocol.

1.2.1. Belang en doel van het Anti-Pestprotocol.

Een pestprotocol vormt de verklaring van de vertegenwoordigers van de school en ouders waarin is vastgelegd dat pestgedrag op school niet wordt geaccepteerd en pestgedrag volgens een vooraf bepaalde handelwijze zal worden aangepakt. Een pestprotocol biedt een overzicht van heldere maatregelen en een overzichtelijk stappenplan, zodat duidelijk wordt wat van alle direct betrokkenen (o.a. kinderen, leerkrachten, ouders) wordt verwacht om pesten en alle gevolgen van dien enerzijds te voorkomen en anderzijds terug te dringen.

Met dit pestprotocol wordt een effectieve bijdrage geleverd aan het voorkomen en bestrijden van pestgedrag. Het pestprotocol is voorts een middel om de volgende doelstellingen te bereiken:

- De leerkrachten zijn in staat pestgedrag te signaleren en te onderkennen.
 - De leerkrachten handelen volgens het opgestelde stappenplan. Zij zijn in staat om zowel preventieve als repressieve maatregelen in te zetten.
 - Het verder optimaliseren van de samenwerking tussen ouders en leerkrachten ten aanzien van pesten.
- Ouders en leerkrachten werken samen om pesten zoveel mogelijk te voorkomen, dit door het vroegtijdig signaleren van pestgedrag en door het regelmatig voeren van gesprekken.

Door het zichtbaar maken van -en handelen naar de regels en afspraken omtrent pesten, zal een bijdrage worden geleverd aan het welbevinden van de leerling op school. Het streven is dat iedere leerling op school zich veilig voelt, met veel plezier naar school gaat en zich zo optimaal kan ontwikkelen. De leerkrachten en ouders uit de MR onderschrijven gezamenlijk dit pestprotocol

1.2.2. Reden en doel van het preventief pestbeleid.

Binnen dit pestprotocol wordt enerzijds aandacht besteed aan de aanpak van pestgedrag (zie hoofdstuk 4), anderzijds aan het voorkomen van pestgedrag (zie hoofdstuk 3). Wij streven er niet alleen naar om pestgedrag aan te pakken nadat een pestsituatie is gesignaleerd, maar ook om het pestgedrag zoveel mogelijk te voorkomen door pestgedrag met al zijn aspecten en gevolgen bespreekbaar te maken. Door op schoolniveau en groepsniveau een aantal preventieve maatregelen te presenteren, hopen wij pesten in de toekomst zoveel mogelijk te voorkomen.

1.3. Uitgangspunten bij het opstellen van het Anti-Pestprotocol.

Onze school heeft op onderwijskundig gebied de volgende beleidsvisie (Schoolgids 2022-2023, p. 11):

"De van Oldenbarneveltschool is een school die de kinderen structuur biedt binnen een leerstofjaarklassensysteem, waarbij wij ernaar streven om alle kinderen tot hun recht te laten komen op cognitief, creatief, fysiek en sociaal-emotioneel gebied". Om alle kinderen tot hun recht te laten komen op sociaal-emotioneel gebied, is een pestprotocol onmisbaar: (het handelen naar) een pestprotocol kan bijdragen aan het creëren van een warm en veilig pedagogisch klimaat voor alle kinderen, doordat helder is wat er van een ieder wordt gevraagd en wordt verwacht.

Binnen het onderwijs op De van Oldenbarneveltschool staan de begrippen veiligheid en welbevinden centraal. De leerlingen leren respect voor een ander te hebben en leren dat zij ondanks hun onderlinge verschillen, gelijkwaardig zijn. Door een hoge mate van betrokkenheid van alle direct betrokkenen, kan gekomen worden tot een intensieve samenwerking tussen o.a. leerkrachten en ouders. Uitgaande van de bovenstaande kernwaarden, willen alle direct betrokkenen bij het onderwijsleerproces van alle leerlingen op De van Oldenbarneveltschool expliciet stelling nemen tegen pestgedrag.

Hoofdstuk 2: Pesten.

2.1. Definitie pesten en het verschil tussen pesten en plagen.

Onder pesten wordt het volgende verstaan (Van Dale, p. 119): *“Pesten is het systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door een leerling of een groep leerlingen van één of meer leerlingen, die niet (meer) in staat zijn zichzelf te verdedigen.”*

De pester wil het slachtoffer kwetsen of bang maken, hij/ zij is machtiger (in werkelijkheid of ingebeeld) dan het slachtoffer. Het slachtoffer is herhaaldelijk het doelwit van agressie of buitensluiten; hij/ zij lokt het pesten niet zelf uit door verbale of fysieke agressie.

De termen pesten en plagen worden geregeld door elkaar heen gebruikt. Pesten is echter niet hetzelfde als plagen. Hieronder volgt een overzicht van enkele belangrijke verschillen:

Plagen	Pesten
-Plagen gebeurt veelal onbezonnen en ontstaat geregeld spontaan. De plager wil niet bewust iemand kwetsen. -Plagen is meestal van korte duur en is meestal onschuldig. -Plagen speelt zich meestal af tussen gelijken. -Bij plagen liggen de rollen niet vast. -Na het plagen kan de vriendschap tussen de leerlingen in de meeste gevallen worden hervat.	-Pesten gebeurt berekenend. De pester wil bewust iemand kwetsen of kleineren. -Pesten gebeurt herhaaldelijk, systematisch en veelal langdurig. -De strijd is ongelijk. -Er bestaat een neiging tot een vaste structuur. De pesters zijn meestal dezelfde, net als de slachtoffers. -Het is zeer moeilijk om na het pesten een goede relatie of vriendschap met elkaar op te bouwen.

2.2. Signalen van pesten of een pestsituatie en verschillende vormen van pesten.

Door het goed observeren van kinderen in de verschillende onderwijsleersituaties en spelsituaties, kunnen pestsituaties al in een vroeg stadium worden gesignaleerd en kan op effectieve wijze worden ingegrepen. Onderstaande signalen kunnen ook voor ouders een indicatie zijn.

2.2.1. Signalen bij de gepeste leerling.

- Het kind heeft blauwe plekken of schrammen, gescheurde of beschadigde kleding en 'verliest' sportkleden en eigendommen. Er is meer aan de hand als het kind normaliter niet slordig is of als het kind aangeeft niet te weten hoe de signalen er gekomen zijn.
- Het kind lijkt zich het liefst onzichtbaar te willen maken. Het kind is vaak verdrietig of neerslachtig, of heeft onverwachte stemmingswisselingen met driftbuien. In sommige gevallen oogt het kind agressief en overspannen.
- Het kind staat geregeld alleen op de speelplaats of speelt veelvuldig met jongere leerlingen en het kind wordt niet tot nauwelijks uitgenodigd om te komen spelen.
- Het kind zoekt opvallend vaak het veilige gezelschap van de leerkracht.
- Als er groepjes worden gekozen, wordt het kind als laatste gekozen of het blijft over.
- Er is een daling te zien in de schoolresultaten van het kind.
- Het kind oogt vaak afwezig, vlucht weg in de fantasie en zorgt ervoor dat het 's ochtends zo laat mogelijk op school komt om meteen na de bel weer te vertrekken.
- Het kind is op zondagavond bijzonder gestrest.

2.2.2. Signalen bij de pestende leerling.

- Het kind vindt het moeilijk om samen te spelen of samen te werken, omdat het met enige regelmaat de baas wil zijn.
 - Het kind heeft moeite met het verdragen van kritiek en wordt boos als het positieve beeld van zichzelf ter discussie wordt gesteld, al is het ook maar door een grapje.
- De pester is regelmatig brutaal en kan zich moeilijk inleven in de gevoelens van anderen en heeft weinig schuldgevoelens.
- Het kind kan moeilijk grenzen aanvaarden die door anderen worden opgelegd en verdraagt weinig tot geen kritiek.
 - Men krijgt de indruk dat het kind een dubbelleven leidt: thuis of tegenover de leraar is het kind volzaam en braaf, maar men hoort klachten over het kind op onbewaakte momenten.

In hoofdstuk 4 zal verder worden ingezoomd op de rol van alle direct betrokkenen t.a.v. het signaleren van pestgedrag.

2.2.3. Verschillende vormen van pesten.

Onderstaande vormen van pesten zijn het meest voorkomend:

- Verbaal:

Deze vorm van pesten is het meest voorkomend. Bij verbaal pesten scheldt, vernedert of bedreigt de pester (alleen of samen met anderen) de gepeste.

- Non-verbaal/ fysiek:

De pester doet het slachtoffer lichamelijk pijn door hem/ haar te schoppen, te slaan e.d.

- **Achtervolging:** Het slachtoffer wordt achtervolgd door de pester(s). De achtervolgingen zijn meestal op voorhand gepland en er zijn meestal meerdere betrokkenen. De gepeste zal uit angst, openbare plaatsen vermijden om te voorkomen opgewacht te worden.

- Uitsluiting:

Met 'uitsluiting' bedoelt men het stelselmatig negeren van iemand, in dit geval de gepeste. De gepeste wordt buitengesloten: de pesters doen alsof de gepeste niet bestaat. Het slachtoffer staat steeds alleen en mag nergens aan meedoen. Gevolg: het kind zal zich eenzaam gaan voelen en mogelijk ontstaat de angst sociale contacten te leggen.

- Stelen of het vernielen van bezittingen:

Het gepeste kind is met enige regelmaat zijn/ haar spullen kwijt zoals potloden, pennen e.d. Op deze manier tracht(en) de pester(s) het kind van streek te maken.

- Afpersing:

Het gepeste kind kan soms gedwongen worden om iets te doen, tegen de zin van het kind in. Het gepeste kind moet bijvoorbeeld geld stelen, snoep meebrengen, speelgoed afgeven e.d.

- Cyberpesten:

Het gepeste kind krijgt via sociale media te maken met verwensingen of bedreigingen. De gevolgen zijn in de klas of op het plein merkbaar.

2.3. Pesten op verschillende leeftijden en pesten door jongens en pesten door meisjes.

Uit onderzoek (HBSC, 2009) is o.a. het volgende gebleken:

- Pesten is iets van alle leeftijden.
- Pesten komt zowel op de basisschool als in het voortgezet onderwijs vaak voor. Uit onderzoek is gebleken dat ruim een kwart van de scholieren af en toe pest; ruim 6 procent van de leerlingen zegt vaak te pesten, dit percentage is in het voortgezet onderwijs iets hoger dan binnen het basisonderwijs.
- Jongens pesten het meest frequent en pesten vaker op een fysieke en directe manier. Voor jongens verdubbelt het percentage dat vaak pest tussen het 12e en 13e jaar (van ruim 4 naar 9 procent), waarna het percentage nog iets stijgt tussen de 13 en 14 jaar en daarna relatief stabiel blijft.
- Meisjes pesten veelal door anderen sociaal buiten te sluiten of verbaal te kleineren. Bij meisjes blijft het percentage dat vaak pest redelijk stabiel tussen het 12e en 16e jaar (dit schommelt tussen de 2 en 5 procent).
- Een vrij nieuwe vorm van pesten is digitaal pesten. In 2007 maakte 56 procent van de jongeren zich minstens één keer per maand schuldig aan een vorm van online pesten, blijkt uit de Monitor Jongeren en Internet (NJI, 2009).
- Er is een verband tussen pesten en gepest worden. Van de kinderen die vaak zijn gepest gedurende de afgelopen maanden heeft 16 procent ook zelf vaak gepest. Ter vergelijking: van de kinderen die niet zijn gepest heeft slechts 2 procent vaak gepest.
- Kinderen die anderen pesten rapporteren vaker dat ze depressief zijn dan kinderen die nooit anderen pesten: 55 versus 29 procent. Bovendien hebben deze kinderen volgens de ouders ook vaker externaliserende problemen, vooral agressief gedrag (NJI, 2009).

2.4. De verschillende rollen van de direct betrokkenen bij het pesten.

De Landelijke Stichting Tegen Zinloos Geweld, de LSTZG, spreekt over de volgende rollen bij pesten:

1. Het slachtoffer.

De LSTZG maakt onderscheid tussen het passieve slachtoffer en het provocerende slachtoffer:

- Kenmerken van het passieve slachtoffer:

Het slachtoffer is zenuwachtig en onzeker. Hij/ zij is bedachtzaam, stil en gevoelig. Het slachtoffer is mogelijk eenzaam en er is sprake van een negatief zelfbeeld. Het slachtoffer is meestal lichamelijk zwakker dan leeftijdsgenoten.

- Kenmerken van het provocerende slachtoffer:

Het provocerende slachtoffer vertoont een combinatie van een zenuwachtig en agressief reactiepatroon. Het slachtoffer vertoont provocerend gedrag en veroorzaakt irritatie en spanning. Het slachtoffer heeft mogelijk last van concentratieproblemen en/ of wordt snel driftig.

2. De pester.

Kenmerken van de pester:

De pester toont een agressieve houding tegenover leeftijdsgenoten –en/ of groepsgenoten en toont hiermee een positieve houding ten opzichte van agressie en geweld. De pester is doorgaans impulsief en heeft een behoefte om te overheersen. Er is veelal sprake van weinig invoelingsvermogen/ een matig empathisch vermogen. De pester oogt fysiek sterk.

3. De middengroep.

De middengroep bestaat uit verdedigers, buitenstaanders en meelopers. Ondanks het feit dat de middengroep geen actieve rol speelt bij het pesten, is de middengroep wel medebepalend voor het voortduren van het pesten. De pester of pesters voelen zich gesteund door de instemming van de toeschouwers: de middengroep. Als andere kinderen het gepeste kind te hulp komen of tegen de pester zeggen dat hij moet ophouden of de leerkracht inlichten, verandert de situatie aanzienlijk. Dit maakt het pesten dan minder vanzelfsprekend.

- Kenmerken van de verdediger:

De verdediger komt af en toe op voor het slachtoffer. Hij/ zij is meestal populair in de groep en wordt aardig gevonden. Door zijn/ haar populariteit heeft de verdediger invloed in de klas en kan de verdediger helpen het pesten te stoppen.

- Kenmerken van de buitenstaander:

De buitenstaander pest niet, maar doet ook niets om het pesten te stoppen. De buitenstaander heeft vaak niet door dat er gepest wordt of wil het niet weten. Uit angst om zelf gepest te worden, durft de buitenstaander vaak niets tegen het pesten te doen.

- Kenmerken van de meeloper:

De meeloper pest vaak actief mee, maar begint niet met pesten. De meeloper pest vaak mee, uit angst om zelf het slachtoffer van pesten te worden. Mogelijk vindt de meeloper het stoere (pest)gedrag interessant en denkt de meeloper door mee te doen, populair te worden.

2.5. De gevolgen van pesten.

De gevolgen van pesten zijn zeer uiteenlopend. Enkele veelvoorkomende en veelal zichtbare gevolgen van pesten:

- De schoolresultaten van de gepeste leerling verslechteren opeens of geleidelijk.
- De gepeste oogt ongelukkig: mogelijk voelt de gepeste zich schuldig en denkt hij dat hij de oorzaak is van alle problemen. Er ontstaat geleidelijk aan een negatief zelfbeeld.
- De gepeste lijkt zich terug te trekken, zowel thuis als op school. De gepeste zoekt minder snel/ vaak contact met anderen waardoor een gevoel van eenzaamheid ontstaat en geleidelijk angst voor nieuwe en onbekende situaties.
- Uit onderzoeken is gebleken dat de gepeste op latere leeftijd te maken kan krijgen met psychische problemen. Tevens is er sprake van een verhoogd risico op depressie, zelfmoordneigingen en eenzaamheid. Tevens kunnen klachten als hoofdpijn, buikpijn, bedplassen en slaapproblemen voorkomen.
- Op groepsniveau kan de sfeer aangetast raken. Er kan een gevoel van wantrouwen ontstaan en kleine ruzietjes en spanningen nemen toe. De pester zal trachten andere kinderen bij het pesten te betrekken: zowel de pester als de kinderen die mee pesten, kunnen zich op latere leeftijd schuldig gaan voelen.

Hoofdstuk 3: Preventief pestbeleid: preventieve maatregelen.

3.1. De rol van alle direct betrokkenen bij het preventief pestbeleid.

Het is van belang dat pesten door alle direct betrokkenen (leerkrachten, leerlingen, ouders en anderen) als probleem wordt gezien. Het beleid van de school dient er op gericht te zijn pestproblemen enerzijds te voorkomen, anderzijds –indien er sprake is van pestproblemen- aan te pakken. Dit door alle leerlingen bewust te maken en te houden van het bestaan en de zwaarte van pesten en door een sluitende aanpak te bieden, omschreven in een pestprotocol. Door enkele specifieke maatregelen op schoolniveau en een nauwe samenwerking met ouders en andere betrokkenen kan de nadruk worden gelegd op het voorkomen van pesten.

3.2. Maatregelen op schoolniveau.

3.2.1. Houding van de leerkracht en leerkrachtvaardigheden.

Naast heldere schoolregels, afspraken en specifieke maatregelen gericht op het voorkomen en aanpakken van pesten binnen de school, is een positieve grondhouding van alle leerkrachten van groot belang. Leerkrachten zijn het aanspreekpunt voor de leerling en kunnen door een positieve benadering van alle leerlingen, een veilig en warm pedagogisch klimaat creëren. Binnen een warm pedagogisch klimaat zullen leerlingen zich vertrouwd voelen om te vertellen wat hen bezig houdt. Enkele leerkrachtvaardigheden zijn hierbij van groot belang:

- De leerkracht geeft de leerlingen geregeld complimenten en benoemt gewenst gedrag.
- De leerkracht tracht, waar mogelijk, met enige regelmaat gesprekken te voeren met de individuele leerling.
- De leerkracht ziet toe op naleving van de schoolregels en maakt deze bespreekbaar.
- De leerkracht neemt iedere melding van pesten serieus en handelt conform hetgeen is beschreven in het pestprotocol.

3.2.2. De schoolregels.

De volgende regels worden op schoolniveau, door alle betrokkenen gehanteerd:

De hoofdregel: We gaan gezellig met elkaar om!

1. We hebben respect voor de ander.
2. We helpen elkaar.
3. We luisteren naar elkaar en laten de ander uitpraten.
4. We praten aardig tegen en over elkaar.
5. We geven iedereen een kans mee te doen.
6. We proberen ruzies op te lossen.
7. We vertellen het op school of thuis, als we gepest worden of pesten zien.
8. We vragen of we elkaars spullen mogen lenen.

3.2.3. Schoolafspraken.

Op schoolniveau is het volgende met elkaar afgesproken:

- Van alle direct betrokkenen bij het (onderwijs)leerproces van het kind wordt gevraagd voorbeeldgedrag te tonen: in een klimaat waar duidelijkheid heerst t.a.v. de omgang met elkaar, zal minder gepest worden.
- Agressiviteit van leerkrachten, ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd.
- Alle direct betrokkenen zullen, wanneer zij pesten signaleren, de desbetreffende leerling(en) aan spreken op hun gedrag. Hierna geeft de betrokkene hetgeen hij/ zij heeft gezien en heeft besproken met de leerling(en) door aan de desbetreffende groepsleerkracht(en). Ook houden de groepsleerkrachten en vakleerkrachten elkaar goed op de hoogte.
- De schoolregels (paragraaf 3.2.2.) staan op posters genoteerd, welke worden opgehangen in de groepen 1 t/m 8. De schoolregels worden bij aanvang van het schooljaar door de leerkracht benoemd en met alle leerlingen besproken. De schoolregels worden ook gedurende het schooljaar met enige regelmaat besproken.

Ten aanzien van de dagelijkse pauzemomenten:

- De leerkrachten staan gedurende de pauze verspreid over het schoolplein, dit om goed zicht te kunnen houden op wat er gebeurt op het schoolplein.
- Bij verjaardagen waarbij slechts twee leerkrachten tijdens de pauze toezicht houden, lopen de leerkrachten over het schoolplein om toezicht te houden.

3.2.4. Inzet van de methode Kinderen en hun sociale talenten.

Sinds enkele jaren wordt de methode Kinderen en hun sociale talenten (Kwintessens Uitgeverij, 2010) schoolbreed ingezet om aandacht te besteden aan de sociaal-emotionele ontwikkeling. Eenmaal in de twee weken staat een SOVA-les of les sociaal-emotionele ontwikkeling op het rooster in de groepen 1 t/m 8. De kinderen leren om adequaat te kunnen handelen in sociale situaties. Enkele onderwerpen die aan bod komen zijn: aardig doen, het delen van ervaringen, samen spelen en omgaan met ruzie.

3.2.5. Inzet van een pedagogisch leerlingvolgsysteem.

In de groepen 3 t/m 8 gebruiken we het pedagogisch leerlingvolgsysteem Zien! ,in de groepen 1 en 2 Kijk!.

3.2.6. Inzet van een sociogram.

Het sociogram is een instrument dat ingezet kan worden om zicht te krijgen op de onderlinge verhoudingen in een groep en is bovendien zinvol, daar er op gerichte onderwerpen vragen gesteld kunnen worden aan een groep leerlingen. Het sociogram is, naast de inzet van de methode 'Kinderen en hun sociale talenten', gedurende de afgelopen jaren enkele keren op groepsniveau ingezet. De eventuele noodzaak van inzet van het sociogram wordt in overleg met de intern begeleider bepaald.

3.2.7. Diploma Veilig Internet.

Onder begeleiding van de groepsleerkracht, doen de leerlingen in groep 7 sinds enkele jaren mee aan de Week van de Mediawijsheid (MediaMasters), een jaarlijks terugkerende campagne en initiatief van mediawijzer.net. In MediaMasters krijgen kinderen van groep 7 en 8 een opdracht die ze binnen vijf dagen moeten volbrengen en waarmee ze per dag ongeveer één uur in de klas bezig zijn. Door het uitvoeren van de opdracht leren de kinderen o.a. kritisch kijken naar media; het effect van media ervaren en begrijpen en krijgen de kinderen inzicht in hun eigen mediagedrag. Tevens ontvangen zij na afloop het Diploma Veilig Internet.

3.2.8. De orthotheek: heldere, actuele informatie op één plek als naslag.

In de orthotheek zal op de korte termijn heldere en actuele informatie omtrent pesten geplaatst worden, dit met het oog op zowel onderwijskundig personeel als ouders en kind. De orthotheek bevindt zich in de kamer van de remedial teacher op de begane grond, naast het lokaal van groep 6.

3.2.9. Communicatie naar ouders omtrent het protocol en de aanpak op school.

De ouders van de leerlingen op De van Oldenbarneveltschool worden op de volgende wijze betrokken:

- Bij het opstellen van het pestprotocol zijn enkele leden van de MR betrokken; de inhoud van het pestprotocol wordt door de leden van de MR doorgelezen en besproken.
- Het pestprotocol zal kort worden besproken in een editie van het VOS-nieuws, om zo alle ouders op de hoogte te brengen van het schoolbeleid ten aanzien van het voorkomen en aanpakken van pesten.

3.2.10. Het gebruik van pictogrammen.

De schoolregels worden omgezet in pictogrammen. Deze pictogrammen zullen in alle groepen zichtbaar aanwezig zijn en worden bij aanvang van het schooljaar, door de groepsleerkracht(en) met de leerlingen worden besproken. Voorts worden de regels met enige regelmaat besproken tijdens SOVA-lessen.

Hoofdstuk 4: Aanpak van het pestgedrag: recessieve maatregelen.

4.1. De Vijfsporenaanpak.

De Vijfsporenaanpak, bedacht en uitgewerkt door Bob van der Meer bekend van o.a. de Kanjertraining, is een aanpak van pesten die zich richt op alle direct betrokkenen: het gepeste kind, de pester(s), de ouders, de klas- of groepsgenoten en de school. De aanpak ziet er als volgt uit:

Spoor 1: Steun bieden aan het kind dat gepest wordt.

De leerkracht heeft een sleutelrol in de aanpak van het pesten. Hij/ zij is de eerst verantwoordelijke voor de aanpak van het pesten. Het is daarom belangrijk dat de leerkracht pesten vroegtijdig probeert te signaleren en als volgt handelt:

- De leerkracht luistert naar het kind en neemt het probleem serieus.
- De leerkracht brengt het probleem in kaart.
- De leerkracht stelt de ouders van het kind op de hoogte en/ of bespreekt het probleem met de ouders van de leerling. Ook de intern begeleider wordt op de hoogte gebracht.
- Samen met de ouders van de leerling zullen de te zetten stappen worden besproken.
- De leerkracht ziet er op toe dat vervolggesprekken plaats vinden met de gepeste leerling en ouders van de leerling.

Spoor 2: Steun bieden aan het kind dat zelf pest.

- De leerkracht stelt de ouders van het kind dat pest op de hoogte en/ of bespreekt het probleem met de ouders van de leerling.
- De leerkracht bespreekt met het kind, de pester, wat pesten voor een ander betekent.
- De leerkracht helpt het kind om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen.
- De leerkracht helpt het kind zich aan regels en afspraken te houden.
- De leerkracht tracht er voor te zorgen dat het kind zich, ondanks de bedreigende situatie, veilig voelt en legt uit wat hij/ zij als leerkracht gaat doen om het pesten te stoppen.
- De leerkracht stelt grenzen en verbindt consequenties aan het overschrijven van grenzen. De leerkracht ziet er op toe dat vervolggesprekken plaats vinden met de gepeste leerling en pester.

Spoor 3: De ouders van het gepeste en van het pestende kind steunen.

- De leerkracht neemt ouders die zich zorgen maken over pesten serieus.
- De leerkracht houdt ouders op de hoogte van mogelijke pestsituaties.
- De leerkracht ziet toe op een goede samenwerking met alle ouders. Zo nodig verwijst de leerkracht een ouder door naar de intern begeleider, dit t.a.v. deskundige ondersteuning buiten school.

Spoor 4: De middengroep (de rest van de klas) betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem.

- De leerkracht praat met alle leerlingen over pesten en over hun eigen rol daarbij. De leerkracht bespreekt de schoolregels en bespreekt met de leerlingen hoe zij zelf kunnen bijdragen aan een fijne groepssfeer.

Spoor 5: De algemene verantwoordelijkheid van de school.

- De school zorgt er voor dat de directie en de (groeps)leerkrachten beschikken over voldoende kennis omtrent pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten in de eigen groep en school.
- De school neemt stelling tegen het pesten. De school werkt aan een goed beleid rond pesten en veiligheid van leerlingen waar de hele school bij betrokken is.

4.2. Stappenplan.

Door middel van het doorlopen van onderstaand stappenplan wordt aandacht besteed aan alle direct betrokkenen, genoemd binnen de Vijfsporenaanpak:

Stap 1: De leerkracht heeft een afzonderlijk gesprek met de leerling die pest (de pester) en de leerling die gepest wordt (de gepeste). Aan de hand van zo concreet mogelijke voorvallen uit het recente verleden wordt een analyse gemaakt en de ernst van de situatie ingeschat. Het e.e.a. wordt schriftelijk vastgelegd. De leerkracht stelt de intern begeleider op de hoogte en heeft een gesprek met de ouders van de gepeste leerling. Ook kunnen in dit stadium, afhankelijk van de ernst van de situatie, de ouders van de pester gevraagd worden op gesprek te komen.

Stap 2: De leerkracht heeft een gezamenlijk gesprek met de pester en de gepeste. Het probleem wordt duidelijk en helder geformuleerd. In overleg met beide partijen worden concrete afspraken gemaakt om pestgedrag tegen te gaan/ te stoppen. Als er meerdere kinderen uit de groep betrokken zijn bij het pestgedrag zal de leerkracht klassikaal aandacht schenken aan het probleem, waarbij verwezen wordt naar de schoolregels en gebruik kan worden gemaakt van de methode 'Kinderen en hun sociale talenten'. Binnen één week vindt een eerste evaluatie plaats. Tussentijds observeert de leerkracht en maakt hij/ zij aantekeningen.

Stap 3: In het geval dat ouders melding hebben gemaakt van pestgedrag wordt binnen enkele weken het e.e.a. opnieuw besproken met de desbetreffende ouders. Hierbij kunnen verslagen van gesprekken met leerlingen en observatieverslagen worden gebruikt. Met de ouders wordt afgesproken dat er na de eerste evaluatie weer contact opgenomen zal worden.

Stap 4: Na enkele weken (de periode is afhankelijk van de ernst van de situatie) vindt wederom een gesprek met de pester en gepeste plaats. De huidige situatie wordt in kaart gebracht en er wordt gekeken naar naleving van de eerder gemaakte afspraken: de gemaakte afspraken worden gehandhaafd of bijgesteld. Indien nodig vindt overleg plaats tussen de leerkracht en intern begeleider. Met het oog op de komende weken wordt een handelingsplan opgesteld. De leerkracht bespreekt de huidige situatie en het handelingsplan met de ouders van de gepeste leerling en pester.

Stap 5: Na twee weken vindt er opnieuw een gesprek plaats tussen de leerkracht en de betrokken leerlingen en eventueel ouders. Hiervan wordt verslag uitgebracht aan de intern begeleider. Ook wordt het handelingsplan nader bekeken: is een nieuw handelingsplan nodig of wordt de hulp langzamerhand afgebouwd? Eventueel kan in dit stadium externe deskundigheid ingeschakeld worden. Uiteraard worden de ouders van de betrokken leerlingen ingelicht.

De volgende stappen kunnen worden gezet in het geval van een ernstige pestsituatie:

Stap 6: Er vindt een gesprek plaats met alle ouders uit de groep over het pestprobleem in de groep. Dit gesprek wordt geleid door een directielid of de intern begeleider. De leerkracht(en) van de groep zijn op deze avond tevens aanwezig. Doel van het gesprek is informatieverstrekking. In het uiterste geval kunnen in goed overleg met alle partijen nog twee stappen gezet worden:

Stap 7: De pester wordt geschorst voor maximaal 2 dagen.

Stap 8: In het uiterste geval kan worden gekeken naar het in gang zetten van een verwijderingsprocedure.

4.3. Inzet schoolmaatschappelijk werk (SMW).

De expertise van de schoolmaatschappelijk werker kan tevens ingezet worden. Zij is wekelijks op school aanwezig. Zijn/ haar expertise kan op verscheidene manieren ingezet worden. Zo kan zij spreken met kinderen wanneer er sprake is van incidentele pesterijen, bijvoorbeeld als de leerkracht op het desbetreffende moment niet in de gelegenheid is om het e.e.a. te bespreken met de direct betrokkenen. Ook kan de expertise van SMW ingezet worden, wanneer er sprake is van een negatieve sfeer in een groep. In beide gevallen zullen de betrokken ouders ingelicht worden en er zal vooraf toestemming worden gevraagd. Tevens worden de ouders van de betrokken leerlingen uitgenodigd voor een persoonlijk gesprek. Er worden individuele gesprekken gevoerd met de betrokken leerlingen, naast een gesprek met alle betrokken leerlingen. Dit laatste kan in bepaalde gevallen ook een gesprek met de hele klas zijn. Hierbij is de groepsleerkracht aanwezig. Voor een groepsgebesprek is geen toestemming van ouders noodzakelijk: dit betreft een besluit op schoolniveau. De directie kan besluiten om op groepsniveau een training te starten, dit gericht op het bevorderen van de sociale omgang tussen leerlingen. Deze training wordt gegeven door de SMW'er. Ook hier zal de groepsleerkracht bij aanwezig zijn. Uiteraard zullen ouders hiervan op de hoogte gesteld worden en zal ook de medewerking en inzet van ouders mede bepalend zijn voor het succes.

4.4. Opmerkingen bij het stappenplan.

De volgende opmerkingen worden door de commissie geplaatst bij het Pestprotocol:

- Alle acties en afspraken van alle direct betrokkenen bij het (onderwijs)leerproces van het kind, dienen erop gericht te zijn het pesten onmiddellijk te stoppen en ongewenst gedrag te veranderen.
- Het is van groot belang dat alle beschreven stappen worden doorlopen. Het is noodzakelijk dat alle concrete acties en afspraken door de leerkracht schriftelijk worden vastgelegd.
- De leerkracht tracht tijdig in te schatten of deskundige hulp nodig is. In overleg met de intern begeleider kan schoolmaatschappelijk werk; de vertrouwenspersoon van de school; de Schoolbegeleidingsdienst of schoolarts van de GGD worden ingeschakeld.

Hoofdstuk 5: Verdere informatie.

5.1. Contactpersonen en instanties.

Met vragen en of opmerkingen kan een ieder zich wenden tot:

- De groepsleerkracht(en).
- De directie: Elise Spruijt (directeur-bestuurder) en Rob Vink (adjunct-directeur).
- De anti-pest coördinator: Farisha van Geffen-Molai
- De intern begeleider: Floor Stolwijk (interim IB-er)

5.2. Websites en publicaties.

www.aandachtvoorpesten.nl

www.depestaanpesten.blogspot.nl

www.nji.nl

www.oldenbarneveltschool.nl

www.omgaanmetpesten.nl

www.pestweb.nl

www.prima.nigz.nl

www.weekvandemediawijsheid.nl

www.zinloosgeweld.nl

www.bobvandermeer.info

<http://www.nji.nl/eCache/DEF/1/04/955.html>

<http://www.pestweb.nl/aps/pestweb/voor+leerkrachten/Over+pesten/Onderzoeken/>

Hoofdstuk 6: Evaluatie van het Anti-Pestprotocol.

6.1. Gemaakte afspraken.

Enkele gemaakte afspraken:

- Het pestprotocol zal worden besproken met alle directieleden; bestuursleden en MR-leden. Het pestprotocol zal tevens worden toegelicht en worden besproken tijdens een teamvergadering waarbij alle groepsleerkrachten en overig personeel aanwezig zijn.
- Het onderwerp “pesten” zal tenminste twee keer per jaar op de agenda van een plenaire vergadering worden gezet. Indien nodig zal het onderwerp vaker worden besproken.
- Van het pesten en de aanpak van het pesten in een groep worden aantekeningen gemaakt door de groepsleerkracht(en). Deze notities en/ of het gehele plan van aanpak worden jaarlijks tijdens de overdracht aan het eind van een schooljaar besproken met de nieuwe groepsleerkracht(en) van de groep.
- Mocht de intern begeleider van mening zijn dat het onderwerp “pesten” aan bod moet komen tijdens de algemene groepsbespreking, dan zal zij dit onderwerp aanwenden.
- De eventuele noodzaak van inzet van een sociogram op groepsniveau wordt door de groepsleerkracht met de intern begeleider besproken. De intern begeleider is aanspreekpunt voor de leerkrachten. Aanspreekpunt voor de ouders is in eerste instantie de groepsleerkracht. Pas als de ouder(s) er met de groepsleerkracht(en) niet uitkomt, is de intern begeleider aanspreekpunt.

6.2. Tijdpad.

Het pestprotocol zal om de vier jaar worden geëvalueerd. Volgend evaluatiemoment: schooljaar 2026 -2027.

6.3. Betrokkenen.

Dit pestprotocol is opgesteld door een commissie bestaande uit 5 teamleden waaronder groepsleerkrachten, de intern begeleider en directie. Het pestprotocol is vervolgens door de MR in een vroeg stadium van feedback voorzien. Het eindproduct is door de directie en MR gezien en vastgesteld.